

Korunmaya Muhtaç Çocukların İş ve Meslek Sahibi Olabilmeleri İçin İşyerlerinde Çalıştırılma Esaslarına İlişkin Yönetmelik

Tarih : 28.11.1983

Sayı : 18235 R.G.

Amaç

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı, Yetiştirme Yurdunda korunup da herhangi bir nedenle öğrenime devam etme imkanı bulamayan korunmaya muhtaç çocukların bir iş ve meslek sahibi olabilmelerini sağlamak üzere Kamu ve Özel İşyerlerinde ücret karşılığı çalıştırılması esaslarını belirlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu Yönetmelik, Yetiştirme Yurtlarındaki çocukların iş ve meslek sahibi olabilmeleri için, işe yerleştirilmeleri, işte eğitilmeleri, çalışma şartlarının düzenlenmesi, ücretin belirlenmesi, ücretlerinin değerlendirilmesi, Yetiştirme Yurtları Yönetimlerinin ve çocuk çalıştıran işverenin görev, yetki ve sorumluluklarına ilişkin esasları kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu Yönetmelik 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nun 25 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Başlıklar

Madde 4- Bu Yönetmeliğin madde kenar başlıkları, sadece ilgili oldukları maddelerin konusu ve maddeler arasındaki sıralama ve bağlantıyı göstermekte olup, Yönetmelik metnine dahil değildir.

Tanımlar

Madde 5- Bu Yönetmelikte geçen;

- a) 'Genel Müdürlük', Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğünü,
- b) 'Yetiştirme Yurtları' 13-18 yaş arası korunmaya muhtaç çocukları korumak, bakmak ve bir iş veya meslek sahibi olmaları ve topluma yararlı kişiler olarak yetişmelerini sağlamakla görevli ve yükümlü Sosyal Hizmet Kuruluşlarını,
- c) 'Müdür' Yetiştirme Yurtları Yönetiminde bulunan Sosyal Hizmet Kuruluşu Müdürünü,
- d) 'Çocuk' yukarıda belirtilen kuruluşlarda bulunan korunmaya muhtaç çocuğu,
- e) 'Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu' yukarıda belirtilen kuruluşlarda görevli bulunan Kurul Üyelerinin katılımı ile oluşturulan kurulu ifade eder.

İş Yerinde Çalıştırma

Madde 6- Çocuk, Genel Müdürlüğe bağlı iş yeri ve atölyelerde kamu ve özel işyerlerinde; 818 sayılı Borçlar Kanunu'nun 318 ve 330 uncu maddesi hükümlerine,

2089 sayılı Çırak, Kalfa ve Ustalık Kanunu hükümlerine,

1475 sayılı İş Kanunu hükümlerine,

859 sayılı Deniz İş Kanunu hükümlerine,

5953 sayılı Basın İş Kanunu hükümlerine göre çalıştırılabilir.

Köylerde ve kırsal yörelerde tarım işçisi olarak, çocuğun çalışması Müdürün iznine bağlıdır.

İşe Yerleştirme

Madde 7- Çocuğun Yetiştirme Yurtları dışında hangi iş yerinde ve mesleklerde çalışabilecekleri çocukların yaş, yetenek ve ilgileri ile çalışacakları iş ve mesleğin durumu gözönünde bulundurularak 'Koordinasyon ve Değerlendirme Kurulu'nca değerlendirildikten sonra Müdür karar verir. Çocuğun işyerinde istihdamı için gerekli başvuru Müdür'ce yapılır. İş ve İşçi Bulma Kurumu, İşçi ve İşveren Kuruluşları, Sanayi Müdürlükleri çocukların işe yerleştirilmesi konusunda diğer ilgili birimler ile işbirliği yapar. Çocuk çalıştırmak üzere işyerlerinden yapılan başvuruları Müdür, 'Koordinasyon ve İnceleme Kurulu'na danışıp değerlendirerek çocukların özelliklerine uygun işe yerleştirilmelerini sağlar.

Sözleşme

Madde 8- İş ve meslek öğrenmek üzere işe yerleştirilecek olan çocukların işe yerleştirilmesinden önce, işyerlerindeki çalışma şartları, yapacakları iş, alacakları ücret ve işverenin sorumluluklarının belirtildiği Ek : 1'deki örneğe uygun sözleşme, İşveren ve Müdür arasında imzalanır.

İşyerinde Çalışma

Madde 9- Müdür tarafından görevlendirilecek sorumlu kişiler, işverenden de bilgi alarak, çocuğun işyerinde çalıştığı süre içinde işe devamı, işe uyumu, işte eğitimi konularını izleyerek gelişmeleri sicil dosyasına işler.

İş ve meslek alanında, o iş ve meslek ile ilgili hüner ve marifetlerin çocuğa kazandırılması esastır. Çocuğun bu konuda geliştirilmesi için gerekli olan önlemler, Yetiştirme Yurdu ile işbirliği yapılarak işverence alınır. Çocuğun çırak, kalfa veya usta olarak çalıştığı işyerinin 2089 sayılı Kanun kapsamına alınması halinde, Milli Eğitim Bakanlığı'nca bu konuda açılan kurslara çocuğun öncelikle gönderilmesi, işveren bilgilendirilmek suretiyle Yetiştirme Yurdu Müdürlüğüne sağlanır.

İşverence tek taraflı olarak, sözleşme akdi, çocuğun işyeri, iş ve işkolları değiştirilemez.

Çocuklar, Müdür'den izin almaksızın işyerini değiştiremez, terk edemez.

Sözleşme Feshi

Madde 10- Sözleşme hükümlerine aykırı hareket edildiği, Yurt Yönetimince tespit edildiği takdirde, durum işverene bir yazı ile bildirilerek gerekli uyarı yapılır.

Uyarıya rağmen sözleşme hükümlerine aykırı hareketler devam edecek olursa, sözleşme tek taraflı olarak Müdürlükçe feshedilir.

Ücret

Madde 11- Çocuğun işçi, çırak, kalfa ve usta statüsünde işyerlerinde çalıştırılması halinde, bunlara ilişkin belirlenen yasal asgari ücretin altında sözleşme ve ödeme yapılamaz.

Çocuğun Borçlar Kanununun 318 ve 330 uncu maddeleri hükümlerine göre çırak olarak çalışması halinde, mahalli örf ve rayice göre 2089 sayılı Kanun kapsamında çalışan çırağın alacağı asgari ücretin üçte ikisinden aşağı ücretle çalıştırılmaz sözleşme yapılamaz.

Tarım işyerinde, tarım işçileri ile ilgili olarak yaşlarına göre belirlenen asgari ücretin altında sözleşme ve ödeme yapılamaz. Sözleşmenin süresi içinde taraflarca anlaşılarak ücrette değişiklik yapılabilir.

Ücretin Ödenmesi

Madde 12- Çocuğun ücreti aylık olarak hesaplanır. Çalışılan ayı takip eden ayın 5. gününe kadar Müdür'ce görevlendirilecek yetkili kişi tarafından, Ek : 2'de örneği gösterilen ücret alındı belgesi karşılığı işverenden tahsil edilir. İşveren, yetkili kişi başvurduğunda çocuğun ücretini ödemekle yükümlüdür. Ücretin bir kısmı çocuğa harçlık olarak ödenir. Harçlık miktarı çevrenin sosyo-ekonomik yapısı dikkate alınarak Koordinasyon ve İnceleme Kurulunca tespit edilir. Günün koşullarına ve çocuğun durumuna göre ödenecek harçlık miktarı arttırılıp, azaltılabilir. Tahsil edilen ücretin, harçlık olarak ödenen kısmı ücret alındı belgesine işlenerek arta kalanı çocuğun adına, Milli Bankalardan birine açılan banka hesabına yatırılır. Alındı belgesinde bu durum belirtildikten sonra ücret alım belgesi çocuğun dosyasında saklanır.

Ücretin işverenden alınmasından sonra beş gün içinde çocuğun harçlığının ödenerek arta kalanın bankaya yatırılması şarttır. Bankalarda çocuk adına açılan hesaplardan Müdür ve Müdür Yardımcısının vizesi olmadan para çekilemez. Bankada biriken para vadeli hesapta değerlendirilir.

Bankada çocuk adına biriken para, reşit olduğu zaman çocuğa ödenir.

Kamu Kuruluşları ve Genel Müdürlük İşyerlerinde Çalışma

Madde 13- Çocuğun, Genel Müdürlüğe bağlı veya bulunduğu Yetiştirme Yurdu Yönetiminden ayrı, kamu kuruluşlarına ait bir işyeri ve atölyede çalışması halinde, sözleşme düzenlenmesi ve ücret ödenmesine ilişkin kurallar aynen uygulanır.

Çocuğun çalıştığı işyeri veya atölyenin bulunduğu Yetiştirme Yurdunun bünyesinde olması halinde, ücret ödemelerini yapan yetkili tarafından belirtilen koşullarda, Müdürlükten onay alınarak harçlık ödenir ve arta kalan kısmı bankaya yatırılır.

Yetki ve Sorumluluk

Madde 14- Çocuğun uygun işe yerleştirilmesinden, çalıştığı süre içinde işyerindeki çalışmasından, ücretinin düzenli alınıp, harçlığının düzenli verilmesinden ve arta kalan paranın bankaya zamanında yatırılması ve izlenmesinden Müdür sorumludur.

Uygulama

Madde 15- Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği güne kadar yapılan uygulama, üç ay içinde Yönetmelik hükümlerine uygun olarak yeniden düzenlenir.

Yürürlük

Madde 16- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17- Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürü yürütür.

İŞ SÖZLEŞMESİ

ÇOCUĞUN

Adı ve Soyadı :

Baba Adı :

Doğum Yeri ve Yılı :

Nüfusa Kayıtlı Olduğu Yer :

Bulunduğu Yetiştirme Yurdu :

Yetiştirme Yurdu Adresi :

İŞYERİNİN

İşvereni :

İşverenin Vekili :

İşyerinde Ne İşin Yapıldığı :

İşyerinin Adresi :

Çocuğun Çalıştığı İşyerinin Bölümü :

Çocuğun Yaptığı İşin Türü, Niteliği :

İşyerinde Çocuğun Çalışma Saatleri :

Çocuğun İşyerinden Alacağı Aylık :

Çocuğun İşe Başladığı Gün :

Sözleşmenin Süresi :

..... Yetiştirme Yurdu öğrencilerinden yukarıda açık kimliği ve iş durumu yazılı belirtilen işyerinde (işçi, çırak, 2089 sayılı Kanun kapsamında çırak, kalfa, usta) olarak işe alınmıştır.

Çalışma süresinde, işe uyumu, tavır ve davranışları, işde öğrenim ve becerisi, işe devamı konularında işyeri yönetimince Yetiştirme Yurdu yetkililerine bilgi verilecektir.

Ücret, çalışılan ay takip eden ayın başında (5 gün) içinde Yetiştirme Yurdunca tayin edilecek yetkiliye ücret alındı belgesi karşılığında ödenecektir.

İşyerinde çalışma süresince, çocuğun eğitimi ve yetişmesi ile ilgili olarak işyeri yetkileri ile Yetiştirme Yurdu yetkilileri işbirliği içinde hareket edecektir. Bu sözleşme iki nüsha olarak düzenlenmiştir. Bir nüshası işverende, bir nüshası Yetiştirme Yurdu Müdürlüğünde çocuğun dosyasında bulunacaktır.

... / ... / ...

... / ... / ...

Yetiştirme Yurdu

Müdürü

ÜCRET ALINDI BELGESİ

Çalışan Çocuğun Adı ve Soyadı :
Çocuğun Çalıştığı İşyerinin Ünvanı :
Çocuğun Aylık Brüt Ücreti :
Ücretten Yapılan Yasal Kesintiler Tutarı :
Çocuğa Ödenecek Aylık Net Tutar :
Ödenen Ücretin Ait Olduğu Yıl ve Ay :
Çocuğun Ücretini Alan Kurum Yetkilisinin Adı ve Soyadı :
Çocuğun Ücretinin Yetkiliye Ödendiği Gün :

İşyeri Yetkilisi
Yetkilisi

Kuruluş

İmza

İmza

(Belge ücret alınması sırasında iki nüsha olarak düzenlenip, birinci nüshası işyerinde bırakılacaktır.)

(Belgenin ikinci nüshasının arka yüzünde aşağıdaki bilgiler bulunacaktır.)

Çocuğun İmzası

Alınan Aylık Net Ücret Tutarı :
Çocuğa Ödenen Harçlık Tutarı :
Arta Kalan Ücret Tutarı :
Arta Kalan Ücretin;
Yatırıldığı Banka :
Yatırıldığı Gün :
Yatırılan Tutar :
Banka Makbuzu Tarih ve No. su :
Yatıran Yetkilinin Adı ve Soyadı ve İmzası :